

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

ФАКУЛТЕТ ПО МАТЕМАТИКА
И ИНФОРМАТИКА

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ОКС “БАКАЛАВЪР ПО ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ”

ЧАСТ I (ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАЧИ)
9.09.2016 г.

Моля, не пишете в тази таблица!			
Зад. 1		Зад. 5	
Зад. 2		Зад. 6	
Зад. 3		Зад. 7	
Зад. 4		Зад. 8	
Крайна оценка:			

Драги абсолвенти:

- Попълнете факултетния си номер в горния десен ъгъл на всички листа;
- Пишете само на предоставените листове без да ги разкопчавате;
- Ако имате нужда от допълнителен лист, можете да поискате от квесторите;
- Допълнителните листа трябва да се номерират, като номерата продължават тези от настоящия комплект;
- Всеки от допълнителните листа трябва да се надпише най-отгоре с вашия факултетен номер;
- **Решението на една задача трябва да бъде на същия лист, на който е и нейното условие (т.е. може да пишете отпред и отзад на листа със задачата, но не и на лист на друга задача);**
- Ако решението на задачата не се побира в един лист, трябва да поискате нов бял лист от квесторите. В такъв случай отново трябва да започнете своето решение на листа с условието на задачата и в края му да напишете „Продължава на лист № X”, където X е номерът на допълнителния лист, на който е вашето решение;
- Черновите трябва да бъдат маркирани, като най-отгоре на листа напишете „ЧЕРНОВА“;
- На един лист не може да има едновременно и чернова и белова;
- Времето за работа по изпита е 3 часа.

Изпитната комисия ви пожелава успешна работа!

Задача 1. Задачата да се реши с използване на език за процедурно или обектно-ориентирано програмиране (C, C++ или Java).

Да се състави функция, която приема като параметър низ с произволна дължина и връща като резултат позициите на двойката **еднакви** символи, които са максимално отдалечени един от друг.

Ако в низа съществуват няколко двойки максимално отдалечени символи, функцията да връща позициите на най-ляво разположената двойка. Счита се, че номерата на позициите започват от 0.

Пример:

В символния низ "this is just a simple example" най-ляво и най-дясно разположените символи ' ' (интервали), са на позиции съответно 4 и 21, намират се на разстояние 17 символа един от друг и няма друга двойка еднакви символи, които са на по-голямо разстояние един от друг.

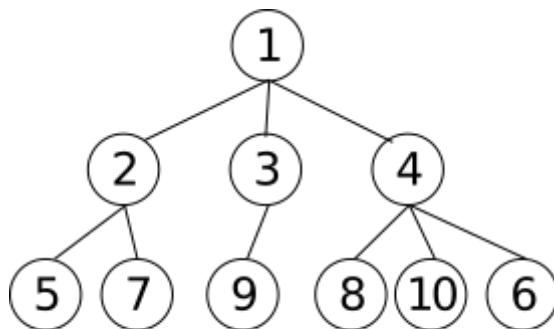
Задача 2. Задачата да се реши с използване на език за процедурно или обектно-ориентирано програмиране (C, C++ или Java).

Да се напише функция, която получава като параметри цяло число K и едномерен масив A с елементи различни цели числа. Функцията трябва да построи в паметта дърво T , съдържащо данните в масива A , като дървото T трябва да удовлетворява следните условия:

1. Всеки елемент на A се среща като възел в T точно веднъж.
2. Всеки възел в T има най-много K преки наследници (деца).
3. T е с възможно най-малка дълбочина.
4. Ако $i < j$, то $A[i]$ да не се намира по-дълбоко от $A[j]$ в T (т.е. да е на същата или по-малка дълбочина).

Като резултат функцията да връща построеното дърво и да извежда на стандартния изход неговата дълбочина. Конкретното представяне на дървото в паметта е по Ваш избор.

Пример: За $A = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10\}$ и $K = 3$, минималната дълбочина е **3**, а едно дърво T , удовлетворяващо горните условия, е:

Задача 3.

- Дадени да следните дефиниции на функция, съответно на програмните езици Haskell и Scheme, от програмния код на които липсват части. Да се попълнят полетата, обозначени с _____, с необходимия програмен код така, че да се получат посочените желани оценки.
- Дадени са следните изрази, съответно на програмните езици Haskell и Scheme. Да се посочи каква е оценката на израза.

Изберете само един от двата езика за решението на задачата и напишете името му в даденото за целта поле. Точки за задачата се дават само за изборания от Вас език.

Избран език:

Haskell:	
1.	<p><code>filterByChar c ls = filter _____ ls</code></p> <p><u>израз:</u> <code>filterByChar 'o' ["cat", "cow", "dog"]</code></p> <p><u>желана оценка:</u> <code>["cow", "dog"]</code></p>
2.	<p><code>let (x:y):z = ["Curry"] in (x,y,z)</code></p> <p>Оценка:</p>
Scheme:	
1.	<p><code>(define (filterByElement x m)</code> <code>(filter (lambda (__) _____) m))</code></p> <p><u>израз:</u> <code>(filterByElement 2 '((1 2 3) (2 3 4) (3 4 5)))</code></p> <p><u>желана оценка:</u> <code>((1 2 3) (2 3 4))</code></p>
2.	<p><code>(apply + (map (lambda (l) (apply max l)) '((5 -2) (1 9) (6 -8))))</code></p> <p>Оценка:</p>

Задача 4. Дадена е базата от данни Ships, в която се съхранява информация за кораби и тяхното участие в битки по време на Втората световна война. Всеки кораб е построен по определен стереотип, определящ класа на кораба.

Таблицата **Classes** съдържа информация за класовете кораби:

class – име на класа, първичен ключ;

type – тип ('bb' за бойни кораби, 'bc' за бойни крайцери);

country – държава, която строи такива кораби;

numGuns – брой на основните оръдия, може да приема стойност *null*;

bore – калибър на оръдието (в инчове), може да приема стойност *null*;

displacement – водоизместимост (в тонове), може да приема стойност *null*.

Таблицата **Ships** съдържа информация за корабите:

name – име на кораб, първичен ключ;

class – име на класа на кораба, външен ключ към таблицата Classes;

launched – година, в която корабът е пуснат на вода, може да приема стойност *null*.

Таблицата **Battles** съхранява информация за битките:

name – име на битката, първичен ключ;

date – дата на провеждане.

Таблицата **Outcomes** съдържа информация за резултата от участието на даден кораб в дадена битка.

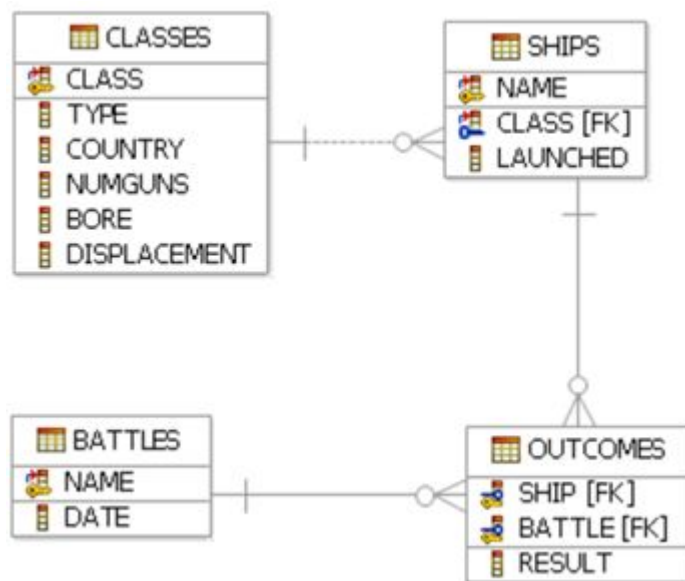
Атрибутите *ship* и *battle* заедно формират първичния ключ.

ship – име на кораба, външен ключ към таблицата Ships;

battle – име на битката, външен ключ към таблицата Battles;

result – резултат (потънал – 'sunk', повреден – 'damaged', победил – 'ok').

Забележка за всички таблици: За всички атрибути, за които не е посочено, че могат да приемат стойност *null*, да се счита, че съществува ограничение *not null*.

1. Да се посочи заявката, която извежда всички държави, които имат поне един кораб, участвал в битка, както и броя на потъналите кораби за всяка от държавите.

A)

```
SELECT c.country , COUNT(o.result)
FROM classes c left join ships s ON c.class=s.class
LEFT JOIN outcomes o ON s.name=o.ship
WHERE result='sunk' OR result IS NOT NULL
GROUP BY c.country;
```

Б)

```
SELECT c.country , COUNT(o.result)
FROM classes c JOIN ships s ON c.class=s.class
JOIN outcomes o ON s.name=o.ship
WHERE result='sunk'
GROUP BY c.country;
```

В)

```
SELECT c.country , COUNT(o.result)
FROM classes c join ships s ON c.class=s.class
JOIN outcomes o ON s.name=o.ship
JOIN battles b ON o.battle=b.name
ORDER BY c.country
HAVING result ='sunk';
```

Г)

```
SELECT DISTINCT c.country, (SELECT COUNT(o.result)
                             FROM classes c1 JOIN ships s
                             ON c1.class=s.class
                             JOIN outcomes o ON s.name=o.ship
                             WHERE result='sunk'
                             AND c1.country=c.country)
FROM classes c;
```

A)

Б)

B)

Γ)

```
SELECT DISTINCT battle
FROM outcomes o CROSS JOIN classes c
GROUP BY battle
HAVING COUNT(DISTINCT country)>(SELECT COUNT(DISTINCT country)
                                FROM outcomes o, classes c
WHERE battle='Coral Sea');
```

Задача 5. Да се проектира информационна система за електронни тестове.

- Всеки изпит има уникален идентификатор и заглавие и се състои от множество от въпроси.
  - Даден въпрос може да бъде използван в различни изпити.
  - Всеки въпрос носи определен брой точки (минимум една, с точност до един знак след десетичната запетая), като конкретният брой точки за въпроса зависи от изпита, в който е включен този въпрос.
    - Пример: за изпит “Бази от данни 2016” даден въпрос може да носи 4.5 точки, а същият въпрос, включен в “БД - поправителен 2015” може да носи 2 точки.
  - Има няколко вида въпроси, като за всеки от тях се съхранява различна информация както следва:
    - Есе (произволен текст) — описва се с условие;
      - Пример: “Напишете програма за пресмятане на лице на кръг”
    - Затворен въпрос (тест) — описва се с условие, множество от отговори и индикация кой е верният отговор, като всеки отговор е асоцииран само с един въпрос;
    - Изчислителен — описва се с условие и верен отговор.
      - Пример: “Колко е $2+2$?” → 4
  - За даден изпит може да се посочи, че студент не може да се яви на него, ако преди това не е издържал даден друг (не повече от един) изпит.
1. Да се създаде и обоснове E/R модел на БД, която съхранява гореописаната информация. Да се начертае E/R диаграма на модела.
  2. Да се преобразува E/R диаграмата към релационни схеми. Да се премахнат излишествата, където това е възможно.
  3. Да се напише DDL код, съответстващ на релационните схеми. Да се реализират всички описани ограничения.

Задача 6. Разглеждаме информационна система за карти за градския транспорт. За нея знаем, че:

- картите са за различни периоди — един, три, шест месеца, както и от различен тип: за една линия, за две линии или за цялата градска мрежа;
- всяка конкретна карта се характеризира с номера си и не е поименна;
- поддържа се електронна онлайн услуга, чрез която може да се провери състоянието (валидна/невалидна) на всяка карта или да се зареди за определен период. В тази система е възможно да се промени типът на карта (например от една линия към всички линии с доплащане) или да се разблокира;
- системата поддържа и услуги за контролорите чрез достъп от специално устройство. Те могат да проверят състоянието на карта или да я блокират при неправомерно използване;
- разблокирането става след заплащане на определената глоба.

А) Да се направи пълно описание на потребителски случай (use case), който представя как потребител разблокира карта.

В описанието да се включат минимум: актьори, които участват; предусловия; постусловия; основен сценарий; алтернативни сценарии; взаимодействие с други потребителски случаи (ако е приложимо, но само с препратка); бизнес обекти, с които се работи, и евентуални промени в състоянието им; бизнес правила и/или условия, които се проверяват при обработката.

Б) Да се опишат и нефункционалните изисквания към потребителския случай, свързани с устойчивост (reliability) и сигурност (security).

Задача 7. Разглеждаме отново описанието на информационната система от задача 6 (система за карти за градския транспорт).

Да се нарисува диаграма на дейностите (Activity Diagram) за сценарий “зареждане на карта през системата”. Към диаграмата да се добави кратко текстово описание.

Задача 8. Да се пресметне определеният интеграл

$$\int_0^{\pi/2} x \cos^2 x \, dx$$

ЧЕРНОВА